

ΟΡΘΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

ΠΟΛΛΑΙ μητέρες, ἀντὶ τῆς ἐξουσιάζουσι τὰ τέκνα των, ἐξουσιάζονται ὑπ' αὐτῶν· τοῦτο δὲ προέρχεται τόσον ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τῶν παίδων, ὅσον ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν μητέρων, αἵτινες ἐμβαίνουν μὲν πολλάκις εἰς ἀγῶνα μὲ τὰ τέκνα των, ἀλλ' ἢ χαρίζονται εἰς αὐτὰ, ἢ τοὺς κόπους τῆς συμπλοκῆς βαρυνόμεναι, ἐνδίδουν εἰς τὸ θῆλημα των, καὶ ἀποσύρονται νικημέναι. Μετ' ὀλίγας τοιαύτας ἤττας, ποῦ πλέον μητρικὴ ἐξουσία; Ποίαν ἀκρόασιν ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ ὁ παῖς εἰς τὰς ἐντολάς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τοσάκις καταβαλὼν θεωρεῖ πλέον ὡς ὑποτεταγμένην; Πῶς νὰ φοβηθῇ ἀπειλάς, τὰς ὁποίας ἔμαθεν ἤδη ἐκ πείρας ὅτι ἡ μήτηρ του δὲν ἐμπορεῖ ἢ δὲν θέλει νὰ ἐνεργήσῃ; Πῶς νὰ μὴν ἐπιμένη εἰς τὰ ἑαυτοῦ θήληματα, ἐνῶ τοσάκις ἴδεν αὐτὰ κατὰ πάσης ἀντιστάσεως θριαμβεύσαντα;

Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς παιδαγωγίας εἶναι, ὅταν διδῇ τις προσταγὴν, νὰ ἐπιμένη εἰς τὸ νὰ ἐκτελεθῇ ἀμεταθέτως. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς πᾶσαν μητέρα τὴν κατὰ τοῦτο δύναμιν. Αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου, ὦ μήτηρ, ἀδύνατον βρέφος, ἐξαρτώμενον ὅλως διόλου ἀπὸ σέ, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ὑπακούῃ, πρέπει νὰ τοῦ ἀποκόπῃς τὰς πηγὰς τῆς εὐχαριστήσεως, ἢ νὰ ἐπιβάλλῃς σωματικὴν ποινήν τόσον σταθερῶς καὶ ἀμεταθέτως, ὥστε ἡ ἀνυποταξία καὶ ἡ τιμωρία νὰ ἦναι ἀδιασπᾶτως ἐνωμένα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδίου.

Πολὺ συμφερότερον εἶναι νὰ μὴ δώσῃς προσταγὴν, παρ' ἀφοῦ ἀπαξ δώσῃς αὐτήν, νὰ τὴν παραβλέψῃς καταπατομένην. Ὅσον οὐτιδανὸν καὶ ἂν ἤθελεν εἰσθαι τὸ πρᾶγμα, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν πρέπει νὰ κλίνη, ἀλλ' εἰς τέλος ἐπιμείνασα νὰ ἐξέλθῃ νικηφόρος. Ἡ ἤττα τοῦ τέκνου θέλει ἀποβῆν εἰς σωτηρίαν του.— Πρὸς διασάφισιν τῶν παρατηρήσεων τούτων, καταχωροῦμεν τὰ ἐφεξῆς:—

Ἀνὴρ τις, καθήμενος ποτὲ μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ Ἄλφαβητάριον, καὶ προσεκάλεσεν ἐν ἀπὸ τὰ μικρὰ τοῦ παιδία νὰ ἔλθῃ νὰ ἀναγνώσῃ. Ὁ Ἰωάννης ἦτο τετραετής, ἐγνώριζε δ' ἐντελῶς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἄλφαβήτου· ἀλλὰ συνέβη ὥστε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν νὰ ἦναι παντάπασιν ἀδιάθετος, καὶ νὰ μὴ θῆλῃ διόλου νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα του. Μετὰ δυσκολίας ἤλθεν, ὡς ἐπροστάχθη· ἀλλ' ὅτε ὁ πατὴρ μὲ τὸ μαχαίριδιον ἔδειξε τὸ πρῶτον στοιχεῖον τοῦ Ἄλφαβήτου, καὶ εἶπε, 'Τί γράμμα εἶναι αὐτό, Ἰωάννη;' δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ κάμμίαν ἀπόκρισιν. Ὁ Ἰωάννης ἐκύτταξε τὸ βιβλίον σκυθρωπὸς καὶ σιωπηλός. 'Υἱέ μου,' εἶπεν ὁ πατὴρ μὲ γλυκύτητα, 'σὺ ἐξεύρεις τὸ στοιχεῖον Α.' 'Δὲν ἐμπορῶ νὰ εἶπω Ἄλφα,' ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.— 'Πρέπει νὰ τὸ εἶπῃς,' ἐπέανελαβεν ὁ πατὴρ μὲ τόνον σοβαρὸν καὶ ἀποφασιστικόν· 'τί γράμμα εἶναι τοῦτο;'

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἤθελε ν' ἀποκριθῇ· ἐπέμενεν, ἀποφασισμένος νὰ μὴ διαβάσῃ. Ἄλλ' ὁ πατὴρ ἐγνώριζεν,

ὅτι ἂν ἐκ τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη ἐμβῆν, ἐξήρχετο νικημένος, τοῦτο ἤθελεν εἰσθαι ὀλέθριον εἰς τὸν υἱὸν του· ἤσθάνετο ὅτι ἔπρεπε μὲ πάντα κίνδυνον νὰ τὸν καθυποτάξῃ· ὅθεν ἔφερεν αὐτὸν εἰς ἄλλον θάλαμον, καὶ τὸν ἐτιμώρησεν. Ἐπιστρέψας, ἔδειξε πάλιν τὸ στοιχεῖον εἰς τὸν Ἰωάννην· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἐπέμενεν ἀκόμη νὰ μὴ τὸ ὀνομάσῃ. Ὁ πατὴρ πάλιν ἐπαίδευσεν τὸν υἱὸν του βαρύτερα, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Τὸ πεισματῶδες παιδίον ἐξηκολούθει τὴν ἐπιμονὴν, καὶ ὅτε τὸν ἔλεγον ὅτι εἶναι Ἄλφα, ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶπῃ Ἄλφα. Πάλιν ὁ πατὴρ ἐτιμώρησεν αὐστηρότατα τὸν υἱὸν του, πλὴν, μ' ὅλα ταῦτα, οὗτος ἀκλονήτως ἐβάστα τὸν λόγον του. Ὁ πατὴρ ἐμβῆκεν εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ ταραχήν· ἐλυπεῖτο παραπολὺ ὅτι εἶχε συρθῆν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα· εἶχεν ἤδη τιμωρῆσειν τὸν υἱὸν του μὲ αὐστηρότητα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμα νὰ ὑπερβῇ· καὶ ὅμως τὸ ἰσχυρόγνημον τέκνον ἴστατο ἐνώπιόν του, στένον καὶ τρέμον, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον στερεὸν εἰς τὴν ἀπόφασίν του ὡς ὁ βράχος. Πολλάκις ἤκουσα τὸν γονεῖα τοῦτον νὰ ἀναφέρῃ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θλίψεώς του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ὁξύτατον πόνον ἐδοκίμαζεν αὐτὸς δι' ὅσην παιδείαν εἶχεν ἐξ ἀνάγκης ἐπιβάλλειν εἰς τὸν υἱὸν του· ἐγνώριζεν ὅτι πρόκειται ἤδη ν' ἀποφασισθῇ ποῖος μέλλει νὰ ἦναι κύριος· ἀφοῦ δὲ τόσον ἰσχυρογνημόνως καὶ τόσον πολὺ ἀντεστάθῃ ὁ υἱὸς του, μεγάλως ἐφοβεῖτο τὴν ἐκβασιν. Ἡ μήτηρ, πλησίον αὐτοῦ καθήμενη, ἐπασχε δριμύτατα· ἀλλ' ἦτον ἐντελῶς πληροφορημένη ὅτι χρέος αὐτῶν ἦτο νὰ καθυποτάξωσι τὸ παιδίον, καὶ ὅτι εἰς τοιαύτην κρίσιμον ὥραν τὰ μητρικὰ αἰσθήματα δὲν ἔπρεπε νὰ μεσολαβήσωσι. Μὲ βαρυτάτην καρδίαν ὁ πατὴρ ἐπίασε πάλιν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν θάλαμον, διὰ νὰ παιδεύσῃ αὐτὸν ἐτι μᾶλλον· ἀλλὰ τὸ τέκνον, μὴ τολμῶν καὶ ἄλλην ποινήν νὰ ὑποφέρῃ, 'Πάτερ, λέγω τὸ στοιχεῖον' ἐξεφώνησεν. Ὁ πατὴρ, μὲ ἀνεκφραστον χαρὰν, ἔλαβε τὸ βιβλίον, καὶ ἔδειξε τὸ γράμμα. 'Ἄλφα!' εἶπεν ὁ Ἰωάννης μὲ καθαρὰν καὶ πλήρη φωνήν.— 'Καὶ τί εἶναι τοῦτο;' εἶπεν ὁ πατὴρ, δεικνύων τὸ ἀκόλουθον στοιχεῖον. 'Βῆτα,' εἶπεν ὁ Ἰωάννης.— 'Τοῦτο δὲ τί εἶναι;'— 'Γάμμα,' ἀπεκρίθη.— 'Καὶ τοῦτο τί εἶναι;' δεικνύων πάλιν τὸ πρῶτον στοιχεῖον.— 'Ἄλφα,' ἐπέανελαβε τὸ ἤδη τεταπεινωμένον παιδίον. 'Ὑπαγε τώρα εἰς τὴν μητέρα σου, καὶ εἰπέ τὴν τί γράμμα εἶναι αὐτό.' 'Τί γράμμα εἶναι τοῦτο, υἱέ μου;' εἶπεν ἡ μήτηρ. 'Ἄλφα,' ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.

Ἦτον ἤδη ἐντελῶς ὑποτεταγμένος· τὰ λοιπὰ τέκνα, πλησίον καθήμενα, παρετήρησαν τὸν ἀγῶνα, καὶ εἶδον ποῖος ἔλαβε τὴν νίκην. Ὁ δ' Ἰωάννης ἔμαθε μάθημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλησμώνησε ποτὲ,—ὅτι δηλαδὴ ὁ πατὴρ ἦτο πολὺ αὐτοῦ δυνατώτερος· ἔμαθε νὰ μὴ ῥιψοκινδυνεύῃ πλέον εἰς τοιοῦτον ἀνισὸν ἀγῶνα· ἔμαθεν ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον καὶ συμφερότερον ἦτο νὰ ὑπακούῃ.